

Beslutningsgrunnlag for oppdalssildre *Saxifraga xopdalsensis* Blytt

Bakgrunnsinformasjon

Oppdalssildre er en liten plante av hybrid opprinnelse mellom to andre arter i sildreslekta; knoppsildre *Saxifraga cernua* og bekkesildre *S. rivularis*. Den vokser i sene snøleier på kalkrik grunn på seks fjellpartier på Dovre. På Svalbard finnes ett tilsvarende taksa, svalbardsildre, med samme foreldrearter, men denne arten har andre morfologisk kjennetegn og skiller seg også genetisk fra oppdalssildre. De regnes derfor som egne arter. Det er også kjente sildrehybrider fra Nordland og Finnmark, men deres slektskap med oppdalssildre er uavklart, og disse individene inngår ikke i kunnskapsgrunnlaget.

Oppdalssildre krever næringsrikt, fuktig miljø og vokser i baserike, sene snøleier. Den er knyttet til NiN-typene intermedieært og svakt kalkrikt seint snøleie (T7-C4,7) og kildepåvirket intermedieært moderat og svakt kalkrikt snøleie (T7-C12-13).



Antall individer	500-10000
Antall lokaliteter	26
% europeisk bestand	>50%
% verdens bestand	>50%

Status

Arten har status sterkt truet (EN) i Norsk rødliste for arter 2015 (2010: sterkt truet (EN); 2006: sterkt truet (EN)).

Arten forekommer på Dovrefjell, på østsiden av Drivdalen, Oppdal, Sør-Trøndelag. Området og arten er godt kartlagt og det er ganske usannsynlig at arten forekommer i andre områder enn der den er kjent. På Artskart ligger det 46 artsobservasjoner av arten i Nordland. Hvorvidt disse observasjonene faktisk er oppdalssildre, må verifiseres ved et norsk herbarium. Ved rødlistevurderingen i 2015 ble det oppgitt 26 lokaliteter for arten. Arten vokser i et begrenset område med flere forekomster som alle påvirkes av klimaendringer, og dersom man bruker IUCNs definisjon på lokalitet, er det kanskje bare snakk om én, i beste fall et fåtall.

Påvirkningsfaktorer

Artsdatabankens liste over påvirkningsfaktorer er benyttet. Følgende påvirkningsfaktorer er viktige for arten:

	Påvirkningsfaktor	Utdypende beskrivelse	Tidsrom	Omfang	Styrke
Påvirkningsfaktor 1	Endringer i nedbørsmengde	Mindre snø fører til uttørking av snøleier	Pågående	Hele populasjonen påvirkes (>90%)	Rask reduksjon (>20% over 10 år eller 3 generasjoner)
Påvirkningsfaktor 2	Temperaturendring	Høyere temperatur fører til uttørking av snøleier	Pågående	Hele populasjonen påvirkes (>90%)	Rask reduksjon (>20% over 10 år eller 3 generasjoner)

Mål og nullalternativ

Målet for arten er å beholde dagens rødlistekategori på Norsk rødliste for arter i 2035, noe som tilsvarer sterkt truet (EN). Den antatt raske tilbakegangen av arten som følge av klimaendringer gjør at det vil være svært vanskelig å få arten et trinn ned på rødlistevurderingen innen 2035. For å nå målet må følgende delmål oppfylles:

Mål for arten	Populasjonsegenskap	Målsetting per 2035 (hva må til)	Nullalternativ per 2035
Delmål 1	Populasjonsreduksjon	<90%	Arten har dødd ut
Delmål 2	Forekomstareal	>10 km ²	Arten har dødd ut
Delmål 3	Antall reproduserende individer	>50	Arten har dødd ut

Kunnskapshull

For å beregne tilbakegang er innsamlingsfrekvens i norske herbarier lagt til grunn. Selv om klimaendringer er en reell, viktig trussel for arten, kan det være at estimert nedgang er større en reell nedgang fordi innsamlingen til norske herbarier er i nedgang.

Prosjekter som vil dekke kunnskapshull hos arten:

Prosjekt	Navn	Kategori	Beskrivelse	Innhold
Prosjekt 1	Kartlegging	Artens utbredelse	Dagens rødlistevurdering er basert på blant annet herbarieinnsamlinger. Pga nedgang i innsamlinger de siste årene bør en kartlegging av området arten finnes i være nødvendig for å følge bestandsutviklingen og den reelle nedgangen.	Alle kjente forekomster og potensielle forekomster i området arten finnes må oppsøkes. Alle forekomster må stedfestes og antall individer estimeres. Kartlagte forekomster må oppsøkes hvert andre eller tredje år for å følge bestandsutviklingen. Dersom arten utgår lokalt kan re-etablering vurderes dersom habitatet ikke har forsvunnet grunnet klimaendringer.
Prosjekt 2	Re-etablering	Kunnskap om virkning av mulige tiltak	Utsetting av planter er lite brukt og effekten er dårlig undersøkt.	Individer bør settes ut på egnede lokaliteter innenfor utbredelsesområdet for å undersøke effekten av re-etablering.

Tiltak

For å nå delmålene vil følgende tiltak bidra i positiv retning. Tiltakene er beskrevet, og nåverdien av tiltakskostnader er beregnet for perioden fra tiltakene antas igangsatt (2019) og fram til 2035.

Tiltak	Navn	Beskrivelse	Påvirkning sfaktor	Varighet av tiltak	Nåverdi av tiltakskostnad
Tiltak 1	<i>Ex situ</i> -bevaring i frøbank	Arten bevares <i>ex situ</i> som frø i den nasjonale frøbanken. Det foreslås ikke oppformering i bevaringsbed i denne omgangen. Dette avhenger av resultat fra spireforsøk og et eventuelt framtidig behov for <i>in situ</i> forsterkning (som ikke har så mye for seg dersom det er klimaendringene som er hovedårsaken til en tilbakegang).	Ingen	Engangs med oppfølging	Trolig lave kostnader

Tiltaksanalyse – tiltakspakker

Det er ikke mulig å foreslå tiltakspakker med mer enn 50% sannsynlighet for måloppnåelse.

Samlet vurdering og anbefaling av tiltak

Ingen tiltakspakke er foreslått. Arten er påvirket av klimaendringer, og det er mindre snø og tørrere klima som fører til uttørking av snøleiene arten vokser i. For å sikre den fra utryddelse kan tiltak 1 iverksettes. Det anbefales at prosjekt 1 iverksettes for å oppdatere kunnskap om nåværende forekomst og overvåke bestandsutviklingen. Dette vil gi ett bedre grunnlag for fremtidig rødlistevurdering. Utsetting av individer i egnede habitater kan utprøves (prosjekt 2) for å undersøke om dette kan være ett aktuelt tiltak for å bevare arten i naturen.

Aktuelle virkemidler

Virkemidler i tabellen under er aktuelle for å følge opp kunnskapshull og/eller tiltak beskrevet over (se hoveddokument for beskrivelse av virkemidler).

Nr	Virkemiddel	Tiltak	Beskrivelse	Bidrag til måloppnåelse
12.2.2	Ny driftspost – trua natur	1	Midler til <i>ex situ</i> -bevaring.	<i>Ex situ</i> -bevaring vil bidra til å bevare arten.

Samlete vurdering og beskrivelse av virkemiddelpakke

De vurderte virkemidlene vil kunne bidra i positiv retning for bevaring av arten, men sannsynlighet for måloppnåelse kan ikke tallfestes.

Det er ikke ført opp påvirkningsfaktorer eller vurdert tiltak som tilsier at prioritert art bør iverksettes som virkemiddel for å ta vare på arten.

Det anbefales at *ex situ*-bevaring og anbefalte prosjekter gjennomføres, og at dette finansieres ved ny budsjettpost på miljøforvaltningens budsjett.

Anbefalt virkemiddelpakke

Nr	Virkemiddel
12.2.2	Ny driftspost - trua natur, Statsbudsjettet 1420/21 og 31 (Miljødir)

Sannsynlighet for måloppnåelse	Ukjent.
--------------------------------	---------

Kostnader	Trolig lave kostnader.
-----------	------------------------

Anbefalte prosjekter

Prosjekter som vil dekke identifiserte kunnskapshull hos arten/naturtypen

Prosjekt	Virkemiddel nr.	Virkemiddel
1	12.2.2	Ny budsjettpost. Tiltak til bevaring av trua natur.

TRUA NATUR

2	12.2.2	Ny budsjettpost. Tiltak til bevaring av trua natur.
---	--------	--